יוצאים לשינוי

חסמים בשער הכניסה לאקדמיה ולהתמדה

לילה אוקס ואדר אניסמן

היציאה מהחברה החרדית: יום עיון, 12.11.2026

שינוי מדיניות המל"ג על ציר הזמן

2012

תכנית החומש הראשונה לשילוב בוגרי חינוך חרדי

קמפוסים נפרדים

2017

תכנית החומש השניה

שילוב בוגרי חינוך חרדי בקמפוס

2021

תכנית המעטפת, הקמת תכניות זרקור וטנא

מתן תכנית מעטפת חוץ מוסדית לסטודנטים משולבים בקמפוס

2024

תכנית החומש השלישית

התייחסות ספציפית ליוצאי החברה החרדית והצורך בליווי בקדם-מכינה ומכינה

מטרות המחקר

01 מיפוי השינויים במדיניות ובתכניות הסיוע ליוצאים לאורך שלושה עשורים

02 זיהוי החסמים המרכזיים לכניסה ולהשתלבות באקדמיה

03 השוואת צרכים ומענים - בעבר וכיום

04 זיהוי מאפיינים המשפיעים על התמדה ומיצוי מענים

מתודולוגיה

נתונים מנהליים: עיבודי נתוני סטודנטים ומרשם השכלה ע"ב זיהוי קבוצות המשנה במפקד האוכלוסין 2022

נתוני סקרי עמותת "יוצאים לשינוי" – 2016-2021, 2024-2026

מחקר איכותני 2025-2026:

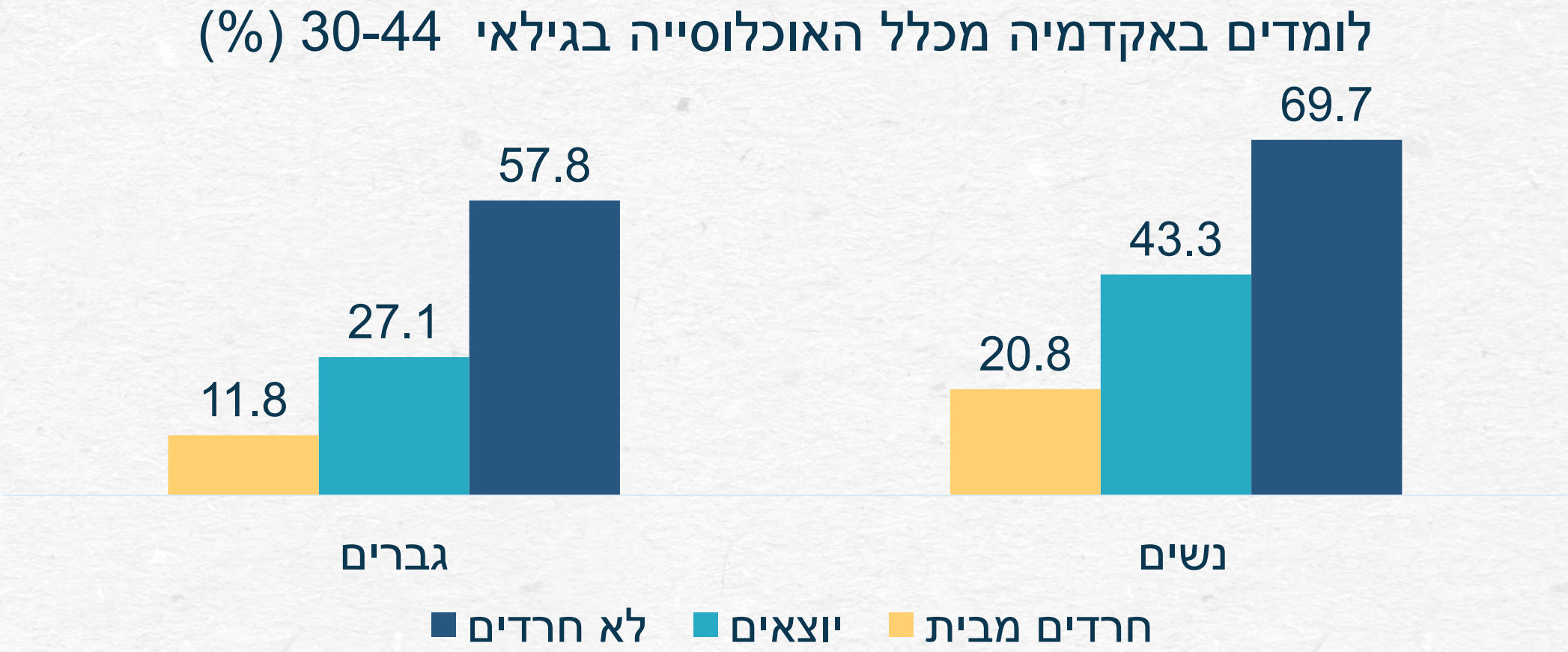
- סטודנטים בתכניות ליווי הוליסטיות
- סטודנטים במכינה חרדית
- סטודנטים בעבר במסלולים כלליים ללא ליווי

רקע

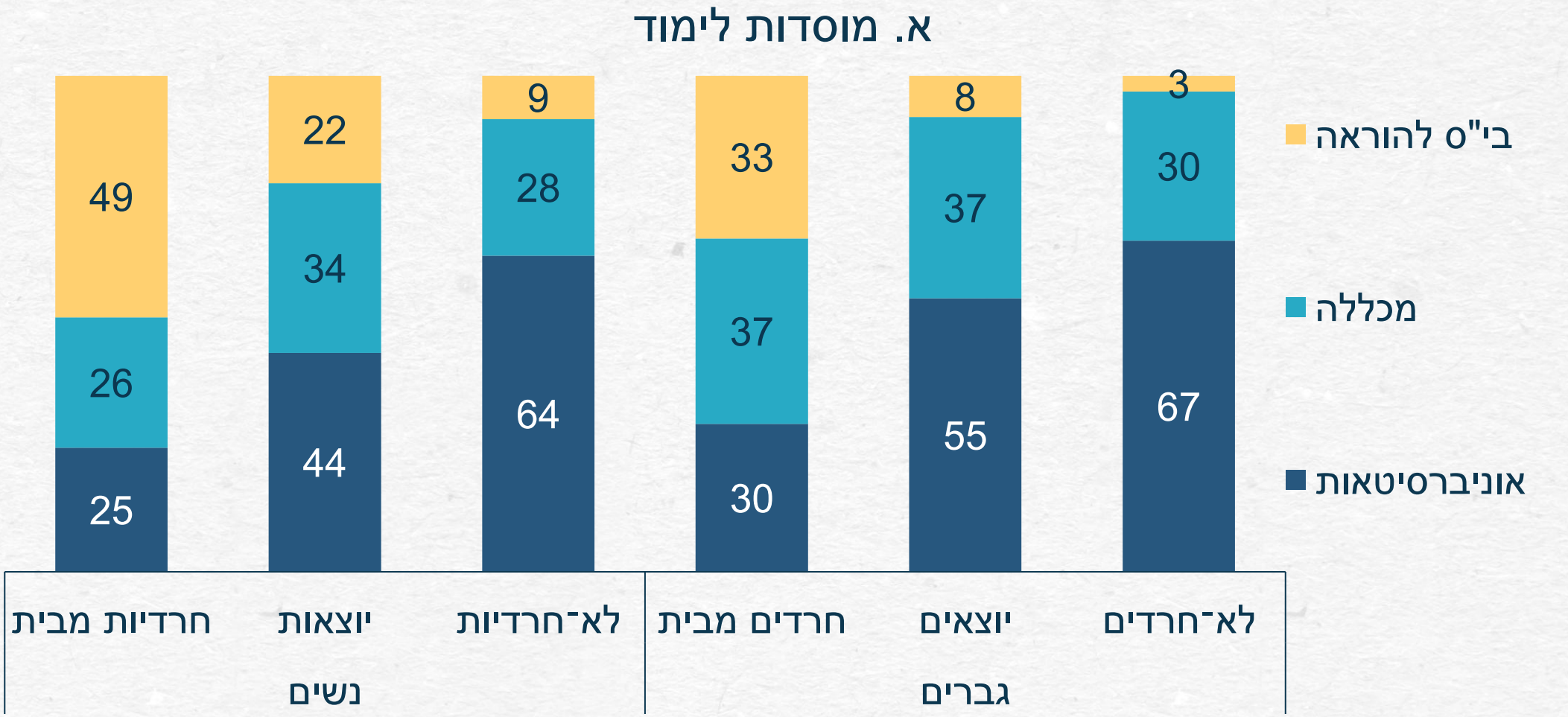
- פערים מוכרים בכניסה להשכלה גבוהה והתמדה בקרב צעירים מרקעים מוחלשים ודור ראשון להשכלה גבוהה (OECD, 2015)
- תמונת עתיד משפיעה על השאיפות והציפיות של הפרט, כולל מטרות ויעדים (Locke & Lethem, 2006; 2019)
- קשר בין מאפיינים הקשורים בתמונת עתיד (מסוגלות עצמית, חוסן) לבין כניסה לאקדמיה והתמדה בה

חזרה: חסמים בכניסה והתמדה

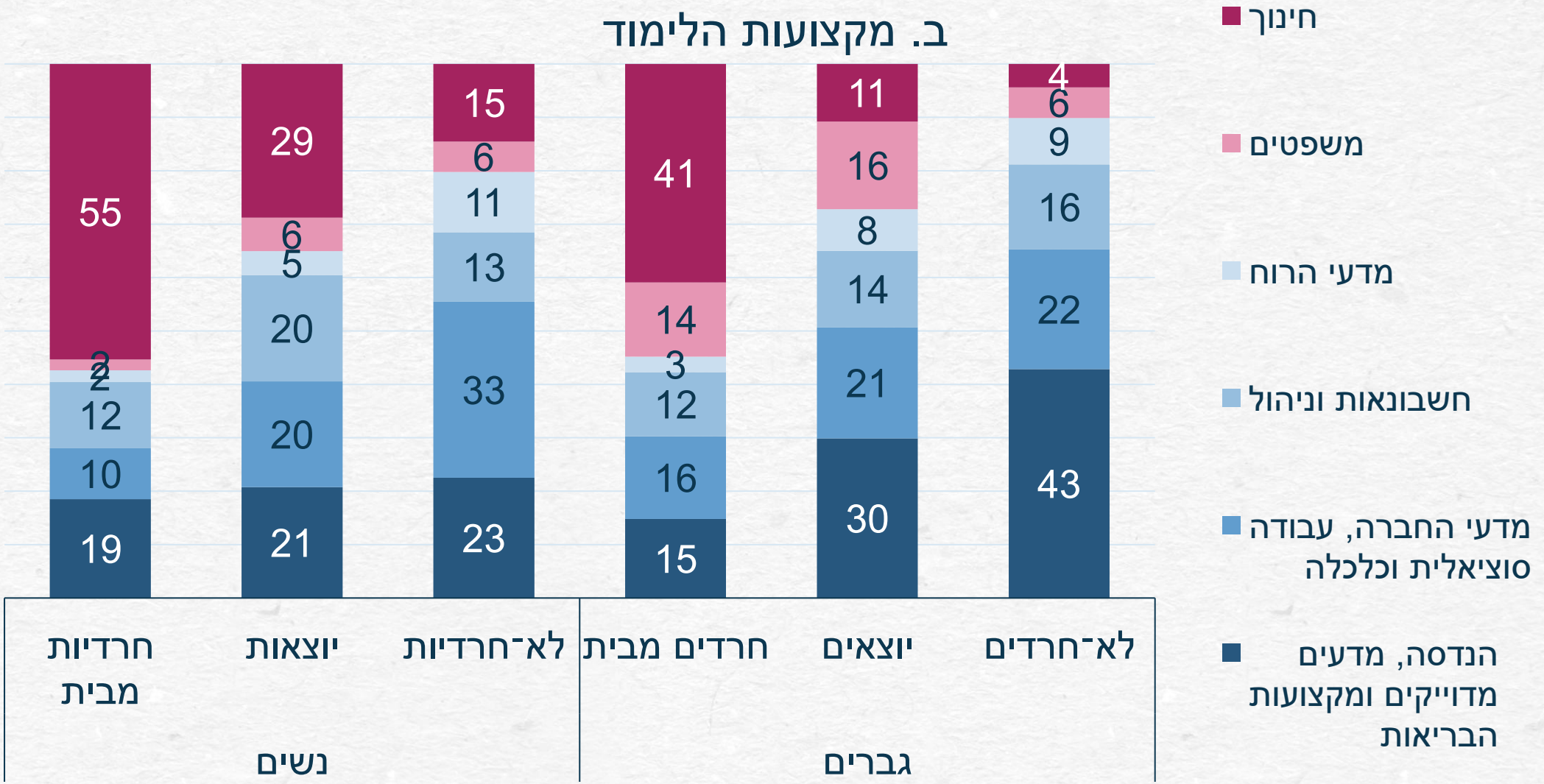
שיעור נמוך של יוצאים מתחיל ללמוד לימודים אקדמיים, ושיעורי הנשירה בקרב מי שלומדים גבוהים

חזרה: מוסדות ומקצועות הלימוד של היוצאים

חזרה: מוסדות ומקצועות הלימוד של היוצאים

מסלול הלימודים

- היוצאים פונים למסלולים מאתגרים יותר ולתארים בעלי פריון גבוה יותר – מבחינת המקצועות ומבחינת מוסדות הלימוד.
- שיעורי הנשירה הגבוהים יכולים לשקף את המסלול הקשה בו בוחרים היוצאים, לעומת חרדים מבית שנושרים בשיעורים דומים אך במסלולים אחרים.

- **בקרב כלל בוגרי חינוך חרדי, הגברים מהווים כ-30% מהסטודנטים.**
- **בקרב יוצאים, הגברים מהווים 46% מהסטודנטים.**

מהו המסלול אותו בוחרים היוצאים?

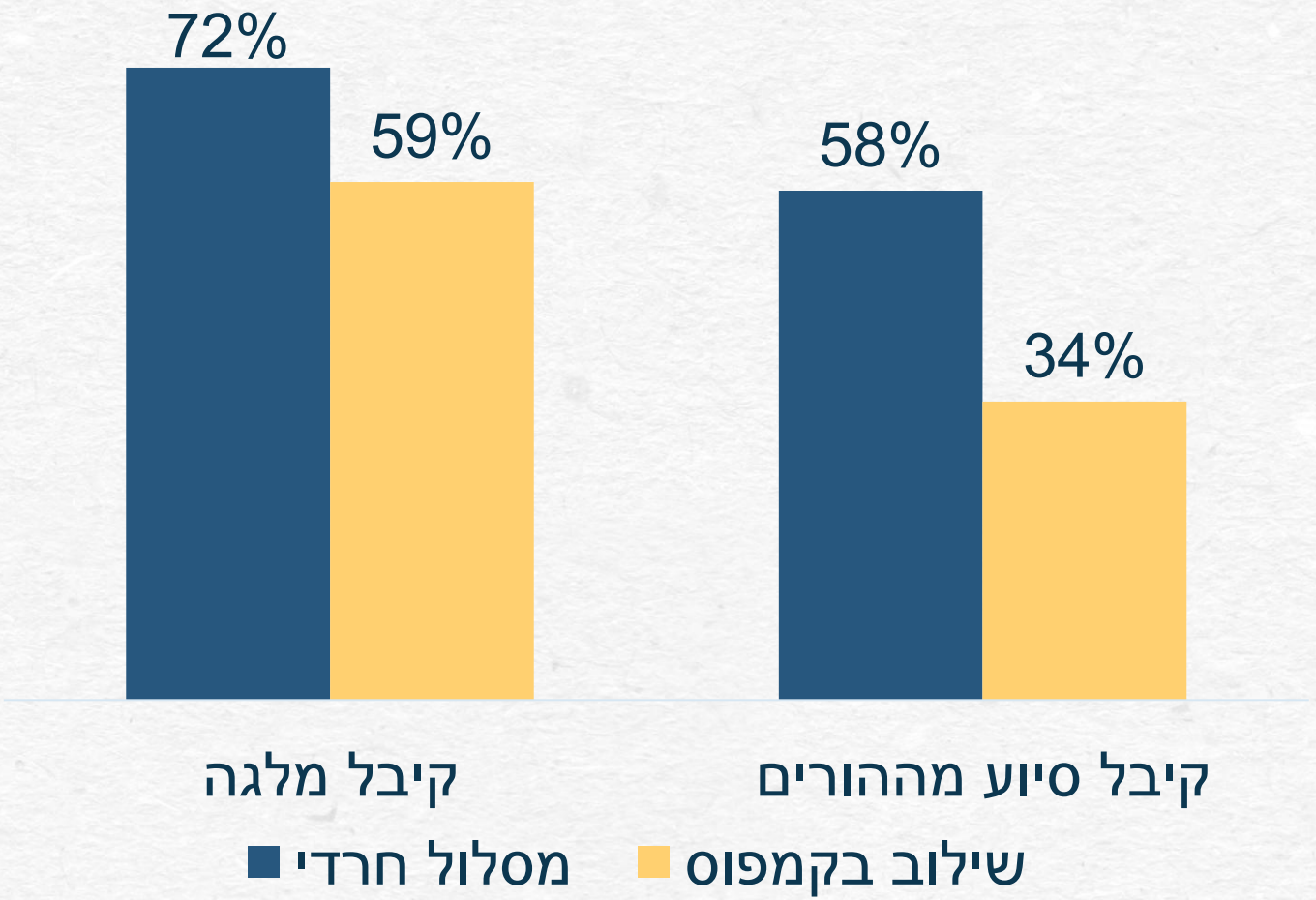

הבחירה במסלול חרדי לא יכולה להיות מוסברת בלימודים לפני היציאה

חסמים לכניסה והצלחה באקדמיה

חסמים כלכליים

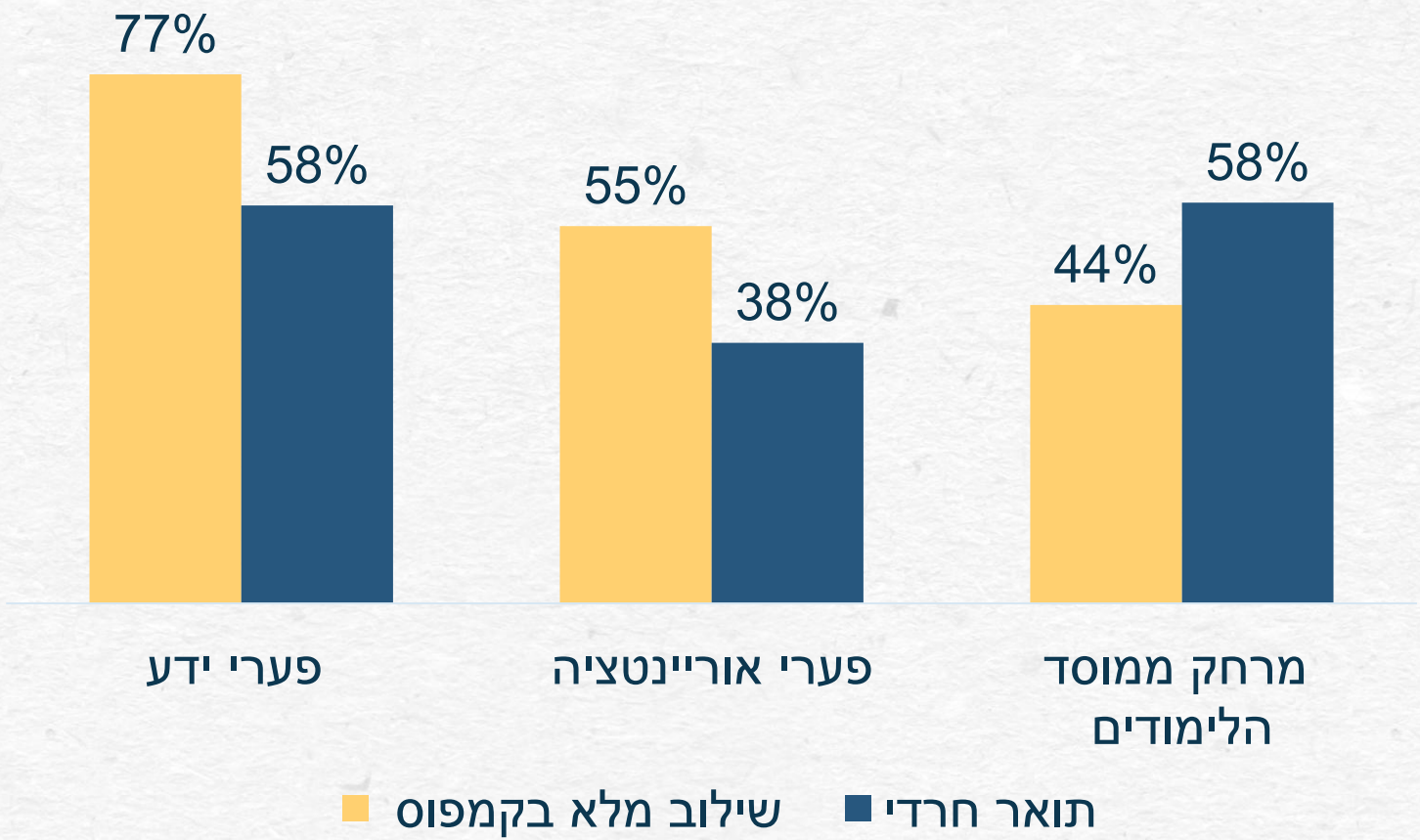
"פרמיה כפולה" למי שבוחר ללמוד בשילוב בקמפוס:

פחות מיצוי מלגות

ופחות סיוע מההורים

סה"כ 2,690 יוצאים שלמדו לימודים אקדמיים בין 2016-2026.

חסמים אחרים

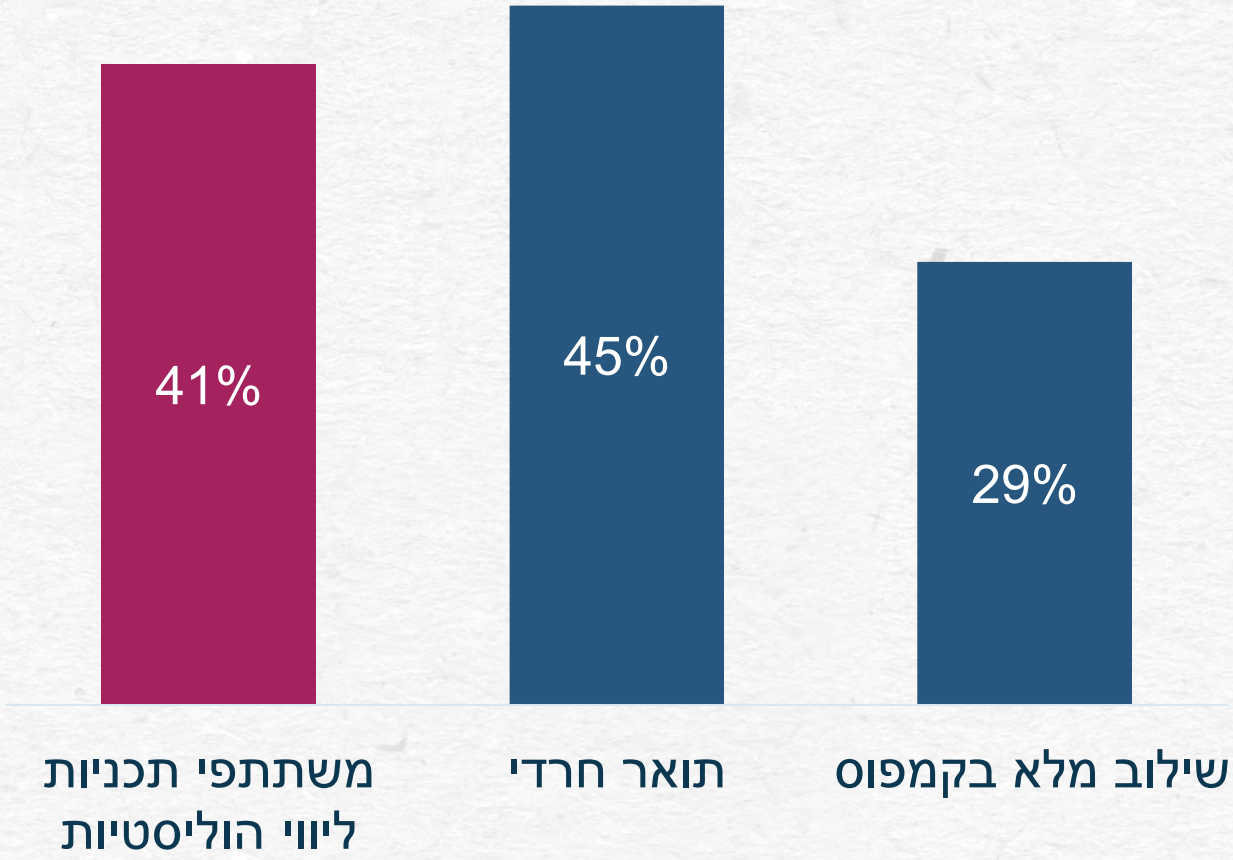

"זו הייתה בחירה נכונה ללכת למכינה חרדית, כי היו שם הרבה יוצאים בשאלה שהם עם אותו עבר, ראש חרדי. אם הייתי במכינה רגילה הצוות לא היה מבין אותי כמו שהבינו אותי במכינה החרדית."

סה"כ 431 סטודנטים יוצאים בשנת 2026
קושי כלכלי, קושי חברתי ודרישות הקבלה – לא היה הבדל בין הקבוצות

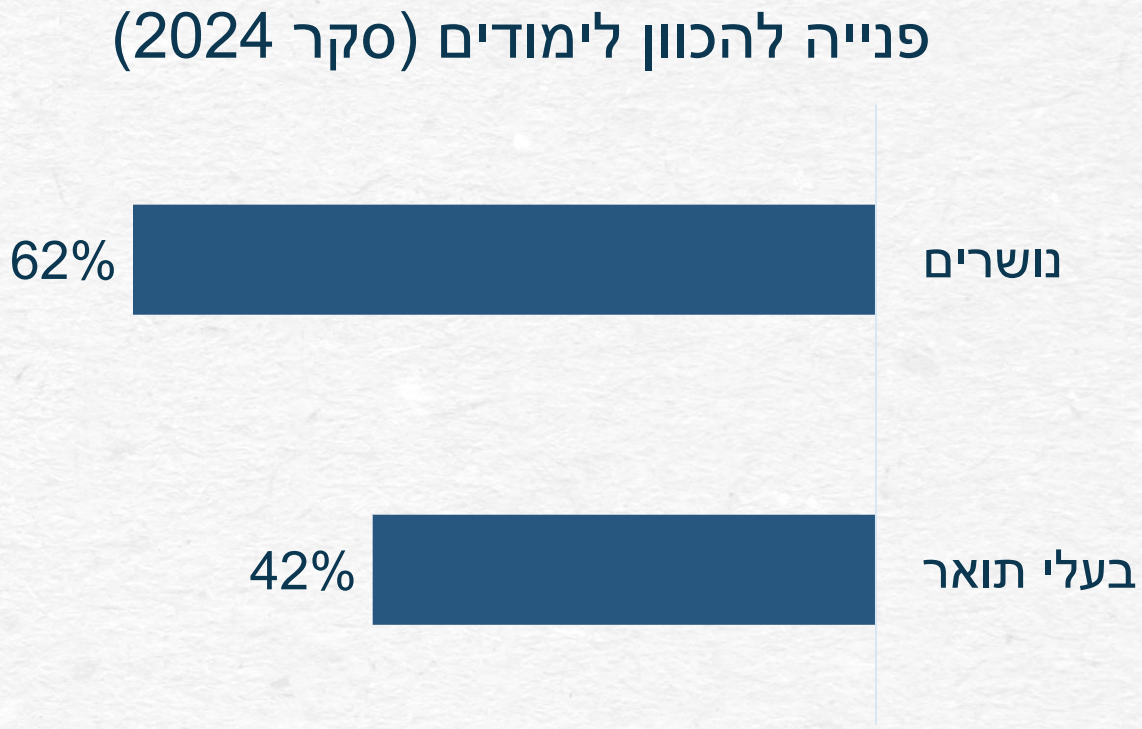
תכניות ליווי הוליסטיות

ההשתתפות בתכניות ליווי הוליסטיות מאפשרת מיצוי זכאויות גם בשילוב בקמפוס

מקור: סקר ההשתלבות, הפצת יוצל"ש, 431 סטודנטים יוצאים בשנת 2026

חסמים- תמיכה ומענים

”

בבית לא פתחו אותנו לאקדמיה, לא הכינו אותנו לעתיד. לא היתה לי איזו הכוונה, שמישהו יגדיר לי מה זה אומר אקדמיה ולפרק את כל המסלולים שיש. כשבחור ישיבה עוזב את הישיבה אם הוא הולך ללימודי אקדמיה זה תמיד יהיה או מחשבים או מנהל עסקים או משפטים. זה מאוד מצומצם.

ההכוונה מגיעה בעיקר כתגובה לקושי שכבר נגלה, ולא כמניעה.

סיכום ביניים

מוטיבציה

יוצאים מצליחים להתקבל למסלולים קשים שבקצה שלהם השתלבות בתעסוקה איכותית ובפריון גבוה

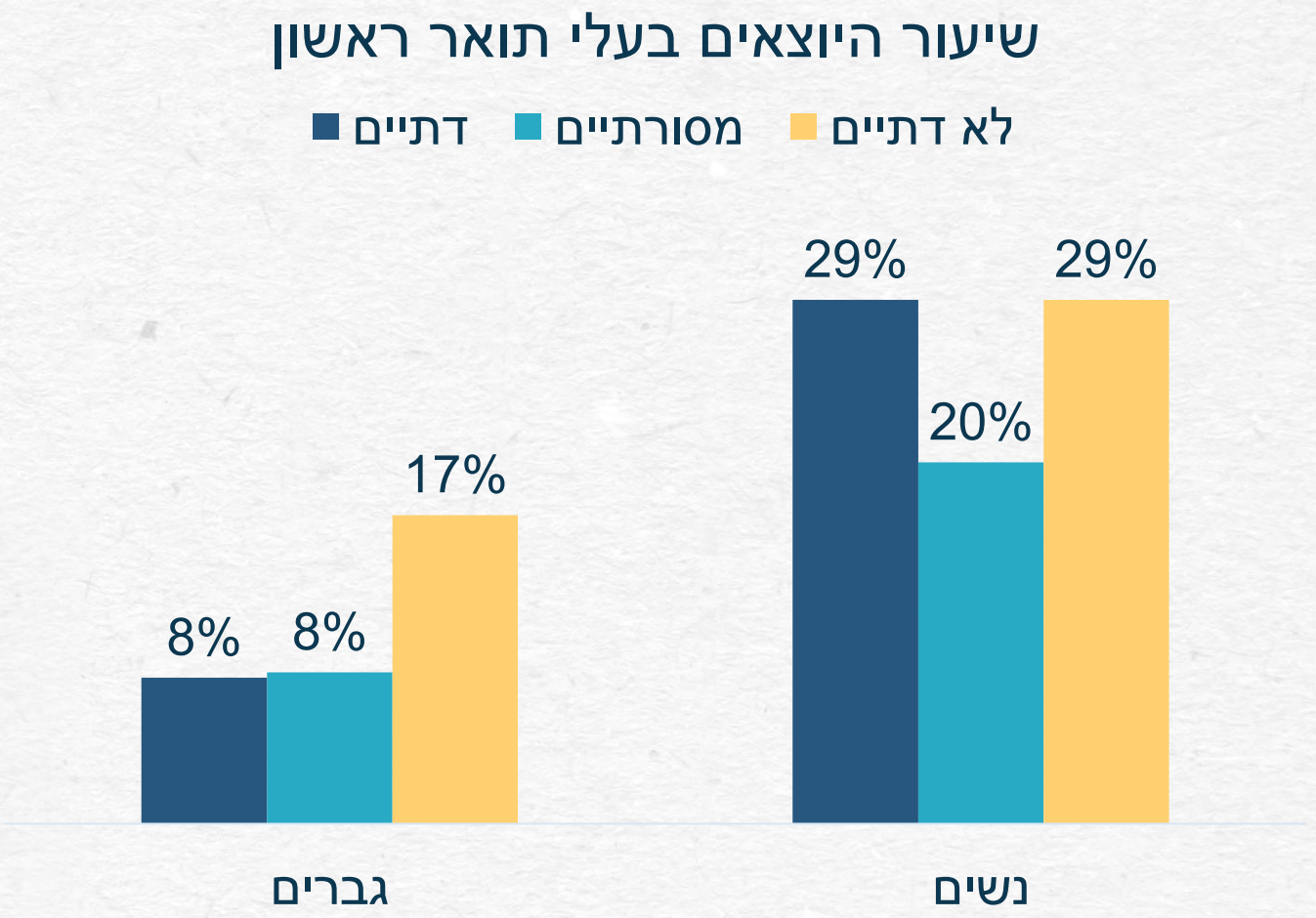
הסללה למסלול חרדי

הקושי של היוצאים למצות זכאויות ומלגות ללא ליווי, לצד סיכוי גבוה יותר לסיוע ותמיכה של ההורים בהמשך בדרך, מביאים חלק מהיוצאים לבחירה במסלול חרדי

הכוונה וסיוע מגיעים מאוחר

חוסר ההיכרות עם האקדמיה דורש הכוון, אבל פעמים רבות פונים להכוון רק כתגובה לקושי ולא מלכתחילה.

מי פונה להשכלה גבוהה?

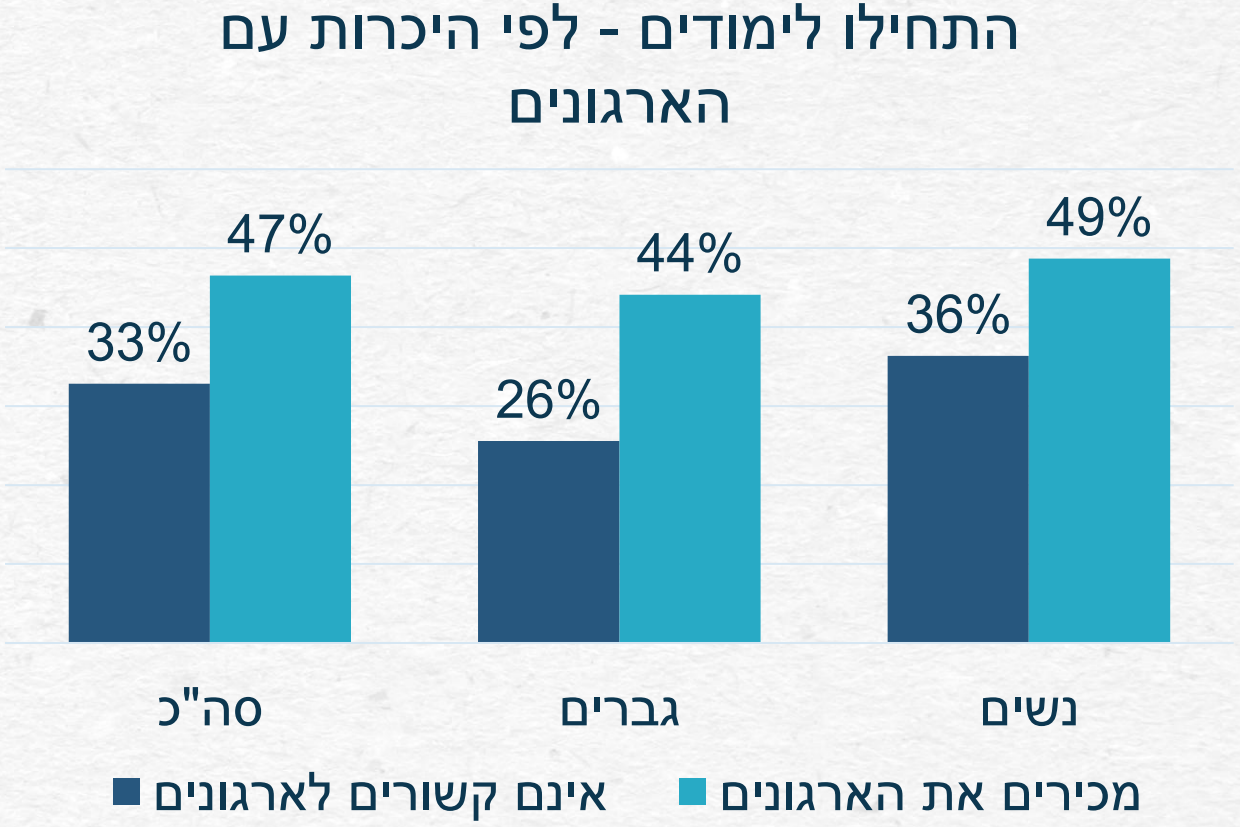
מקור: מרשם השכלה ע"ב נתוני מפקד האוכלוסין 2022

תזכורת:

מידת דתיות מגיעה במתאם עם מאפיינים אחרים: זרם חרדי, מוצא עדתי, רקע ההורים והגעה לארגונים

מי פונה להשכלה גבוהה?

קיים קשר מובהק בין לימודים באקדמיה לבין היכרות עם הארגונים, גם לאחר שליטה על גיל ומידת דתיות.
עם זאת, הקשר אינו אינדיקציה לקבלת סיוע בפועל.

מקור: סקר ההשתלבות, הפצת iPanel, סה"כ 280 משיבים בשנים 2025-2026

דיון

הביצה והתרנגולת

מכלול של תכונות שמתואמות עם השכלה גבוהה יותר

תכונות אלו מאפיינות יותר את מי שמגיעים לארגוני הסיוע ליוצאים, **אבל** גם את מי שמגיעים מרקע שיותר מכוון להשכלה גבוהה

קשר עם הארגונים – מנבא השכלה גבוהה

השיעור הגבוה יותר של סטודנטים ובעלי תארים יכול להיות כתוצאה מהקשר עם הארגונים, אבל גם סימן לאוריינות גבוהה יותר

השתתפות בתוכניות ליווי הוליסטיות - מיצוי מענים

ההגעה לארגונים יכולה לגשר על פערים שאיתם מתמודדים מי שלומדים בשילוב בקמפוס

יוצאים לשינוי

תודה

lila@leshinuy.org
adar@leshinuy.org